

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. Fakss: 67830770. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS

PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2023. gada 2. oktobrī

Satversmes tiesas 4. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Jānis Neimanis, tiesneši Artūrs Kučs un Anita Rodiņa,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 146/2023),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu atzīt Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 36. panta pirmās daļas 1. punktu, ciktāl tas paredz, ka par ienākumiem neuzskata summu, ko persona maksā kā uzturlīdzekļus bērnam un kas nepārsniedz valstī noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmēru katram bērnam (turpmāk – apstrīdētā norma), par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 89., 91., 95., 106., 107., 110. pantam un Bērnu tiesību konvencijas 2. panta pirmajai daļai, 3. panta pirmajai daļai, 16. panta pirmajai daļai, 19. panta pirmajai daļai, 27. panta pirmajai un trešajai daļai, un 32. panta pirmajai daļai, un spēkā neesošu no [datums].

2. Apstrīdētā norma paredz:

“(1) Pašvaldības sociālais dienests pirms lēmuma par trūcīgas vai maznodrošinātas mājsaimniecības statusa vai sociālās palīdzības pabalsta

piešķiršanu mājsaimniecībai vai atsevišķai personai mājsaimniecībā pieņemšanas izvērtē mājsaimniecības kopējos materiālos resursus, izmantojot valsts un pašvaldības informācijas sistēmās esošos datus un ievērojot šādus kritērijus:

1) par ienākumiem neuzskata [...] summu, ko persona maksā kā uzturlīdzekļus bērnam un kas nepārsniedz valstī noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmēru katram bērnam [..].”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Pieteikuma iesniedzēja jau iepriekš ir vērsusies Satversmes tiesā ar saturiski līdzīgu pieteikumu, lūdzot atzīt apstrīdēto normu par neatbilstošu Satversmes 89., 91., 95., 106., 107., 110. pantam un Bērnu tiesību konvencijas 2. panta pirmajai daļai, 3. panta pirmajai daļai, 27. panta pirmajai un trešajai daļai (ieteikums Nr. 130/2023). Izskatot pieteikumu Nr. 130/2023 Satversmes tiesas 2. kolēģija ar 2023. gada 22. augusta lēmumu atteicās ierosināt lietu, jo Pieteikuma iesniedzēja nebija pamatojusi, ka tieši apstrīdētā norma radītu viņas pamattiesību aizskārumu. Līdz ar to kolēģijai ir jāizvērtē, vai izskatāmajā pieteikumā ietvertais faktisko apstākļu izklāsts vai juridiskais pamatojums pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Izskatāmajā pieteikumā ir precizēts prasījums. Proti, Pieteikuma iesniedzēja lūgusi atzīt apstrīdēto normu par neatbilstošu ne vien pieteikumā Nr. 130/2023 norādītajām normām, bet arī Bērnu tiesību konvencijas 16. panta pirmajai daļai, 19. panta pirmajai daļai un 32. panta pirmajai daļai. Tāpat pieteikumam pievienots dokuments, kurā izvērsti iepriekšējā pieteikumā ietvertais pamatojums.

Pieteikuma iesniedzēja norādījusi, ka apstrīdētā norma ir pretēja Satversmei un Bērnu tiesību konvencijai, jo, izvērtējot mājsaimniecības materiālo situāciju, pašvaldības sociālais dienests par ienākumiem uzskata to summu, ko vecāki novirza sava bērna uzturēšanai, tajā skaitā uzturlīdzekļu summu, ko persona saņem no zvērināta tiesu izpildītāja un Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācijas. Tomēr, lai pamatotu savu pamattiesību aizskārumu, viņai jāpamato pieteikumā paustais viedoklis par to, ka viņas norādītās pamattiesības uzliek valstij šādu pienākumu. Proti, viņai jāidentificē pamattiesību norma, kas pieprasa, lai, pārbaudot mājsaimniecības atbilstību trūcīgas vai maznodrošinātas mājsaimniecības statusa vai sociālās palīdzības pabalsta piešķiršanas nosacījumiem, mājsaimniecības kopējo materiālo resursu izvērtēšanas procesā par ienākumiem neuzskatītu arī viņas norādīto summu. Pieteikuma iesniedzējas subjektīvais viedoklis par Satversmē ietvērto pamattiesību pārkāpumiem nav pietiekams, lai pamatotu šo pamattiesību aizskārumu. Papildus tam pieteikumā jāpamato, kādā veidā tieši apstrīdētā norma radījusi nelabvēlīgas sekas pašai Pieteikuma iesniedzējai. Pieteikumam pievienotajos dokumentos aprakstītās hipotētiskās situācijas nepamato apstrīdētās normas radītu Satversmē ietvērto pamattiesību aizskārumu tieši viņai. Ievērojot minēto, izskatāmajā pieteikumā joprojām nav ietverts pamatojums tam, kādā veidā tieši apstrīdētā norma rada Pieteikuma iesniedzējas pamattiesību aizskārumu.

Tāpat izskatāmajā pieteikumā joprojām nav pamatots, kādēļ apstrīdētās normas atbilstība starptautisko tiesību normai būtu vērtējama atsevišķi no Satversmes normas. Proti, Pieteikuma iesniedzēja norādījusi, ka Bērnu tiesību konvencija paredz plašāku, no Satversmes atšķirīgu, pamattiesību aizsardzības apjomu, bet šādu viedokli nav pamatojusi ar juridiskiem argumentiem.

Ne prasījuma precizēšana, ne arī iepriekš iesniegtajā pieteikumā norādīto argumentu izvēršana vai apjoma palielināšana pati par sevi nenozīmē, ka pieteikuma juridiskais pamatojums ir mainījies pēc būtības, ja šīs izmaiņas nenovērš kolēģijas 2023. gada 22. augusta lēmumā konstatētos trūkumus. Izskatāmajā pieteikumā nav norādīti jauni apstākļi vai juridiski argumenti, ko Satversmes tiesas kolēģija nebūtu vērtējusi, izskatot iepriekš iesniegto pieteikumu.

Līdz ar to pieteikumā ietvertais faktisko apstākļu izklāsts un juridiskais pamatojums pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 5. punktu, Satversmes tiesas 4. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 146/2023).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Jānis Neimanis